

INSPELEN OP INNOVATIES

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteurs: Jeroen van Dongen

Eindredactie: Boom beroepsonderwijs

Titel: Inspelen op innovaties

ISBN: 978 90 3725 0145, maakt deel uit van pakket 978 90 3725 0381

Eerste druk/vierde oplage

© 2019

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. JE ZELFBEELD	6
3. BRANCHES EN INNOVATIES	26
4. DE TOEKOMST VAN MIJN BEROEP	37
5. UITDAGING	46

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar start.24boost.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

INSPELEN OP INNOVATIES

‘De wereld verandert razendsnel’, hoor je vaak. Ieder voorbeeld van deze snelle verandering is een voorbeeld van innovatie. Innovatie biedt niet alleen vooruitgang en vernieuwing, maar ook een kans voor de nieuwe generatie om haar stempel te drukken op de wereld.

Dit keuzedeel gaat over kansen. Hoe kun jij de komende veranderingen gebruiken om jouw plekje op de arbeidsmarkt te bemachtigen, en zo jouw carrière een goede start te geven? Hoe kun jij ‘inspelen op innovaties’?

Bekijk het filmpje. Dit is een goed voorbeeld van innovatie. Veel mensen konden zich niet voorstellen hoe de mobiele telefoon de wereld ging veranderen. Er waren nieuwe technische mogelijkheden, maar veel mensen zaten nog vast in een oude manier van denken.

Zo gaat het ook bij veel beroepen. Er zijn veel technische toepassingen die nu nog niet worden gebruikt. Argumenten als ‘het gaat nu toch ook goed’ en ‘we doen het al jaren zo’ weerhouden veel mensen en bedrijven ervan om iets nieuws te proberen. Tot er een pionier komt die wel een manier vindt om de nieuwe techniek goed te gebruiken.

LEERDOELEN

1. Je ontwikkelt jouw zelfbeeld.
2. Je leert feedback ontvangen en gebruiken.
3. Je begrijpt het verband tussen de branche en innovatie.
4. Je hebt kennis van de sturende krachten achter veranderingen in jouw branche.
5. Je kunt de richting van jouw eigen ontwikkeling omschrijven.
6. Je kunt het verband omschrijven tussen de eigen ontwikkeling en de veranderingen in jouw branche.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten, deze opdrachten herken je aan . Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van het keuzedeel goed af te ronden.

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- *situatieomschrijving bij twee karaktertrekken*
- *vijf te ontwikkelen karaktereigenschappen*
- *beschrijving twee succesmomenten*
- *vragenlijst karaktertrekken en basisvaardigheden*
- *aantekeningen interview*
- *Venn-diagram*
- *verslag feedback studiegenoten*
- *bedrijfskolom eigen branche*
- *beschrijving verandering in de branche*
- *bezoekverslag evenement/bedrijf*
- *toelichting interesse toekomstige innovatie*
- *toelichting ontwikkeling karaktereigenschappen en vaardigheden*
- *stappenplan ontwikkeling karaktereigenschappen en vaardigheden.*

- *Test je kennis*

Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.

- *Uitdaging*

Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier word je op beoordeeld.

Voor de uitdaging van dit keuzedeel presenteer je jouw karaktertrekken en vaardigheden, de innovaties in jouw branche en je ontwikkeldoelen, zodat je kunt inspelen op die innovaties.

- *Theorietoets*

Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Dit keuzedeel begint met het ontwikkelen en beschrijven van jouw zelfbeeld. Je hebt jouw omschrijving nodig om te kunnen bepalen hoe jij kunt inspelen op innovaties. Jouw kwaliteiten en interesses bepalen voor een groot deel hoe jij innovaties kunt gebruiken om jouw stukje van de wereld te veroveren.

Ook al studeer jij nu voor een bepaald beroep, dat betekent niet dat al vastgelegd is hoe jouw toekomstige functie eruitziet. Commercieel medewerker en schoonheidsspecialist lijken heel verschillende beroepen. Toch kan een commercieel medewerker werken in de cosmetica-industrie en kan een schoonheidsspecialist haar eigen zaak opbouwen en bezig zijn met een marketingplan en het werven van klanten.

Een functieomschrijving kun je goed vergelijken met een sport. Ook al ben je een voetballer, jij kunt zelf kiezen of je in de spits wil staan, op het middenveld, of in de goal. Jij kiest wat het beste bij jou past. De opdrachten in dit hoofdstuk helpen jou bij die keuze.

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. heb je je zelfbeeld ontwikkeld:
 - a. ken je verschillende karaktereigenschappen
 - b. heb je beginnend inzicht in je eigen karakter
 - c. heb je ontwikkeldoelen voor jouw karaktereigenschappen gemaakt
 - d. ken je de acht basisvaardigheden
 - e. heb je inzicht in je eigen basisvaardigheden
 - f. begrijp je het nut van een sociaal netwerk
 - g. heb je jouw eigen sociale netwerk in kaart gebracht
 - h. kun je jouw eigen sociale netwerk uitbouwen
2. kun je feedback ontvangen en gebruiken:
 - a. kun je gericht vragen om feedback
 - b. kun je een groep van gelijken activeren
 - c. kun je een groepsproces beoordelen
 - d. kun je je zelfbeeld verenigen met feedback.

THE BIG FIVE

The big five is een persoonlijkheidsmodel. Het heet The big five omdat het vijf karaktertrekken onderscheidt:

1. extraversie
De mate waarin een persoon behoefte heeft aan contact met anderen. Extraverte mensen zijn sociaal, actief, praatgraag, gericht op personen, optimistisch. Introverte mensen werken het liefst alleen of in een rustige omgeving.
2. inschikkelijkheid (vriendelijkheid)
Gedraagt iemand zich meestal meegaand, tolerant en hulpvaardig? Of juist wat meer competitief en weinig medewerkend?
3. zorgvuldigheid
Gaaf een persoon georganiseerd en doelgericht te werk of ongestructureerd en doelloos?
4. emotionele stabiliteit
Dit is het andere uiterste van neuroticisme. Neurotische mensen maken zich veel zorgen, zijn onzeker en nerveus. Emotioneel stabiele mensen zijn tevreden met zichzelf, ontspannen en weinig emotioneel.
5. openheid voor ervaring/ideeën
Openheid in de zin van het op zoek gaan naar nieuwe ervaringen. Mensen die hoog scoren op deze schaal zijn nieuwsgierig en fantasievol. Mensen die laag scoren zijn down-to-earth en houden zich het liefst bezig met de feiten van het hier en nu.

The big five is onder psychologen algemeen geaccepteerd als het belangrijkste persoonlijkheidsmodel in zijn soort. Het is de basis voor veel psychologische onderzoeken.

Een belangrijk kenmerk van The big five is dat de scores op de karaktertrekken normaal verdeeld zijn. Dat betekent dat je volgens de test niet per se óf extravert óf introvert bent. Je kunt ook iets ertussenin zijn. Hierdoor voelen deelnemers aan de test minder weerstand als ze de testscore zien. Ze hebben minder het gevoel dat ze in een hokje zijn gestopt.

Waarom vijf?

Er zijn honderden of duizenden woorden waarmee je iemands persoonlijkheid kunt beschrijven. Waarom staan die niet allemaal in de lijst?

De makers van de test hebben om te beginnen al deze woorden verzameld. Het bleek dat veel van die woorden vaak voor dezelfde persoon gebruikt werden. Dus als mensen iemand praatgraag noemen, is de kans groot dat ze deze persoon ook als spontaan betitelen. Die eigenschappen zijn verwant en horen dus bij dezelfde karaktertrek: extraversie. Maar: als twee karaktereigenschappen niet vaker dan gemiddeld samengaan in personen, hebben ze kennelijk geen gemeenschappelijke oorsprong. Ze horen dan thuis bij een andere karaktertrek. Zo kwamen de onderzoekers uiteindelijk uit bij vijf karaktertrekken. Je zou kunnen zeggen: de vijf grootste gemene delers van alle karaktereigenschappen.

OPDRACHT 1 Mijn karaktertrekken [BP]

Als je jezelf omschrijft, kun je jouw uiterlijke kenmerken omschrijven. Bijvoorbeeld: blond haar en bruine ogen. Dat is meestal gemakkelijk. Het wordt moeilijker wanneer je jouw innerlijke kenmerken moet omschrijven. Innerlijke kenmerken worden vaak omschreven als dingen die je vaak doet.

- a. Bekijk het filmpje. Zoals Nabil zijn klasgenoten typeert is erg eenvoudig. Toch zul jij er een aantal direct herkennen!
Er zijn veel manieren om iemand te typeren. Over het algemeen gaat het over persoonlijkheidseigenschappen. Deze kun je moeilijk veranderen. Daarnaast zijn er vaardigheden. Dat zijn dingen die je kunt leren en verbeteren. Deze opdracht gaat over persoonlijkheidseigenschappen.
- b. Een persoonlijkheidsmodel is The big five. Waarom wordt dit model The big five genoemd?
- c. Kies twee van de vijf karaktertrekken uit die je het beste bij jou vindt passen.

Jeanie, 17 jaar, uit Middelburg

Gekozen karaktereigenschap: Extraversie

Ik herken mijzelf erg in de karaktereigenschap extraversie. Als voorbeeldsituatie heb ik gekozen voor mijn eerste schooldag.

Op mijn eerste schooldag tijdens de eerste les heb ik bewust een rustig plekje in de klas uitgezocht en ben ik naast iemand gaan zitten die ik al kende van de open dag. Ik lette goed op en keek aandachtig om mij heen. Ik luisterde naar alle verhalen die er rondom mij werden verteld. Zo kwam ik een hoop te weten over mijn klasgenoten. Ik maakte rustig een praatje met de klasgenoot naast mij.

Een-op-eencontacten vind ik fijn.

Ik ben introvert.

- d. Jeanie uit Middelburg heeft voor een door haar gekozen karaktertrek een situatie omschreven waaruit blijkt dat deze karaktertrek bij haar past.

Geef voor elk van de twee karaktertrekken die jij hebt gekozen ook twee voorbeelden waaruit blijkt dat ze bij jou passen.

Tip!

Neem rustig de tijd. Je hebt geen haast. Soms duurt het even voordat je een zin op papier krijgt en moet je die daarna nog een aantal keer herschrijven. Dat is bij de meeste mensen zo.

- e. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

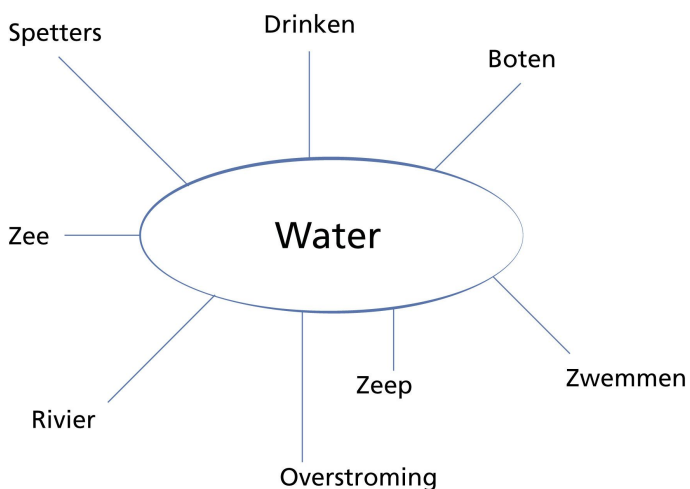
BEOORDELING		
Ik heb twee passende karaktertrekken gekozen.		
Ik heb situaties gekozen passend bij mijn karaktertrekken.		
Ik heb de situaties duidelijk omschreven.		
Ik heb de situaties in goed Nederlands omschreven.		

WOORDWEB

Een **woordweb** is een schema van samenhangende begrippen. Bij een woordweb zet je het belangrijkste woord in het midden. Daaromheen zet je de woorden die ermee te maken hebben en waar jij aan dacht. Niets is fout. Je kunt van alles opschrijven.

Hierna zie je een afbeelding van een woordweb. Bij dit voorbeeld zijn er woorden gebruikt die samenhangen met het woord 'Water'. Jij gaat in de opdracht de karaktereigenschappen in het midden zetten en de woorden uit de advertenties eromheen.

Je mag zelf bedenken hoe je dit gaat maken. Ga je dit zelf tekenen en inscannen? Of ga je een programma zoeken waarmee je een woordweb kunt maken op het internet?

Voorbeeld van een woordweb.

OPDRACHT 2 Wat wil jij veranderen? [BP]

In sommige situaties zou je misschien anders willen reageren dan je normaal gesproken doet. Misschien had je in die situatie juist eerder iets willen zeggen of liever een keer wat langer je mond dichtgehouden. Hoe je reageert is vaak een gevolg van jouw karakter.

Het is best moeilijk om iets aan je karakter te veranderen. Extraverte mensen worden bijna nooit helemaal introvert. Toch kun je jezelf trainen om jouw karaktertrekken een klein beetje aan te passen. Ook helpt het om door te hebben in welke situaties je moet opletten omdat jouw karakter je dan regelmatig de verkeerde kant opduwt.

In deze opdracht ga je kijken naar de onderdelen in jouw karakter die je zou willen veranderen.

- a. Zoek tien vacatureteksten die horen bij jouw beroep. Zorg dat het uitgebreide vacatureteksten zijn.
- b. Haal dertig woorden uit de vacatureteksten die je kunt koppelen aan een van The big five karaktertrekken.
- c. Maak een woordweb van The big five karaktertrekken en de woorden die je uit de vacatureteksten hebt gehaald.
- d. De woorden die worden gebruikt in vacatureteksten zijn altijd positief: doorzetter, aanpakker, enthousiast enzovoort. Haal uit jouw woordweb vijf woorden die je nu nog niet voldoende in jezelf herkent.
- e. Maak van elk van deze vijf woorden een zin waaruit blijkt dat jij aan deze eigenschap wilt werken. Voorbeeld: ik wil vaker worden herkend als een doorzetter door mijn klasgenoten, of: vanaf nu ga ik vaker mijn problemen aanpakken in plaats van erover te klagen.
- f. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb voldoende vacatureteksten gevonden.		
Ik heb een duidelijk moodboard gemaakt.		
Ik heb vijf eigenschappen gekozen die ik zou willen ontwikkelen.		
Ik heb duidelijke redenen gegeven om een eigenschap te ontwikkelen.		
Ik heb de redenen in goed Nederlands geschreven.		

8 TO BE GREAT

8 to be great zijn de acht vaardigheden van succesvolle mensen.

Overzicht van de acht vaardigheden van succesvolle mensen.

Volgens de onderzoeker die deze acht vaardigheden heeft teruggevonden in interviews met 500 succesvolle mensen hebben al deze mensen deze vaardigheden gebruikt om succesvol te worden:

1. Passie
Succesvolle mensen houden van wat ze doen.
2. Werk
Ze werken heel erg hard.
3. Focus
Ze focussen op één ding, niet op alles.
4. Push
Ze blijven zichzelf pushen.
5. Ideeën
Ze bedenken goede ideeën.
6. Verbetering
Ze blijven zichzelf en de dingen die ze doen verbeteren.
7. Dienen
Ze dienen anderen met iets van waarde.
8. Volharding
Ze volharden ondanks tijd, mislukkingen en tegenslag.

Vaardigheden

Vaardigheden moet je volledig aanleren. Vaardigheden leer je overal maar vooral ook op school. Schrijven en rekenen bijvoorbeeld, zijn door iedereen aangeleerd. Als iemand in het Engels is opgevoed zal hij geen woord Nederlands verstaan. Dat zal hij volledig moeten leren.

Mensen leren het een sneller dan het ander. De een vindt het makkelijk om een nieuwe taal te leren, de ander vindt juist rekenen gemakkelijker. Hoe snel je iets kunt leren hangt van veel factoren af. Als je iets leuk vindt, zul je er automatisch meer tijd aan besteden met als gevolg dat je er ook beter in wordt. Als je ergens goed in bent, kun je daar succes mee behalen. Iedereen vindt het behalen van een succes leuk, dus dan ga je er meer tijd aan besteden. Vaak word je er dan nog veel beter in.

Als je iets niet leuk vindt, kost het heel veel moeite om dat op te pakken. Je zult er dan waarschijnlijk niet zo veel tijd aan willen besteden en er daardoor niet zo goed in worden.

OPDRACHT 3 Mijn vaardigheden

- a. Succesvolle mensen gebruiken allemaal dezelfde vaardigheden. Welke?

De vaardigheid **passie**

Hayat uit Amsterdam

Bij mijn baantje als vakkenvuller vind ik het spiegelen het leukst. Ik krijg altijd een warm gevoel als alle potjes, doosjes en labels netjes geordend zijn.

Van computergames met puzzels erin houd ik het meest. Laatst moest ik de uitgang in een doolhof vinden door middel van het oplossen van raadsels en het verzamelen van sleutels. Ik begon er na school meteen aan en zag ineens dat het alweer 4 uur later was.

Naar voetballen kan ik uren kijken. Ik kan mij ook mooie spelmomenten van veel wedstrijden nog stap voor stap herinneren. Sommige vrienden begrijpen niet hoe ik dat allemaal zo precies kan onthouden.

- b. Bedenk bij iedere vaardigheid minstens één voorbeeld waarbij je die vaardigheid gebruikt. In het voorbeeld van Hayat uit Amsterdam kun je lezen hoe zij de vaardigheid **passie** toelicht.

SUCCESMOMENTEN

Iedereen heeft succesmomenten, ook al zijn ze maar klein. Het moment dat jij jouw opdrachten in één stuk achter elkaar af hebt gemaakt, of die keer dat je binnen een uur de achterband van je fiets zelfstandig hebt vervangen. **Succesmomenten** zijn momenten waarin je iets presteert dat voor jou doen heel goed is, waarbij je iets hebt geleerd wat je voor het succesmoment nog niet kon, of waarbij je iets hebt gedaan dat je goed kunt en waar je trots op bent.

Voorbeeld succesmoment*Merve, 18 jaar uit Rotterdam*

Het lukt niet altijd, maar ik heb regelmatig succes met het goed aanbrengen van mijn make-up. Op zulke dagen vragen mijn vriendinnen mij vaak om advies, maar spreken soms ook onbekende vrouwen mij aan. Ik kijk heel veel vlogs over het aanbrengen van make-up en volg de laatste trends. Ik ga langs bij de make-upafdelingen van veel winkels en vraag om uitleg en advies. Veel verkopers weten minder dan ik, of nemen mij niet serieus. Maar ik vraag door en krijg daarom regelmatig bruikbare tips. Ik probeer ook zelf veel verschillende dingen uit. Soms mislukt dat helemaal. Dan haal ik alles er weer af en begin ik gewoon weer opnieuw. Ik vind het heerlijk om even een momentje voor mijzelf te hebben een mijzelf mooi te maken.

Ik denk dat ik dit succesmoment vooral te danken heb aan de vaardigheden:

- Passie: omdat ik het moment voor mijzelf heerlijk vindt.
- Volharding: omdat ik mij niet af laat wimpelen door verkopers, maar gewoon blijf doorvragen.
- Ideeën: omdat ik vaak iets nieuws probeer.
- Verbetering: omdat ik nog iedere dag nieuwe dingen leer en met de laatste trends meega.

OPDRACHT 4 Succesmomenten [BP]

- Neem tien minuten rustig de tijd om terug te denken aan succesmomenten in jouw leven. Beschrijf er drie in het kort.
- Welke van de acht vaardigheden herken jij in deze succesmomenten?
- Kies twee succesmomenten uit om verder uit te werken. Schrijf deze uit en kies minimaal drie van de acht basisvaardigheden die deze succesmomenten mogelijk hebben gemaakt.
- Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb drie succesmomenten beschreven.		
Ik heb basisvaardigheden beschreven die passen bij het succesmoment.		
Ik heb de succesmomenten in goed Nederlands beschreven.		

OPDRACHT 5 Omgaan met feedback

Nu je zelf hebt nagedacht over jouw karaktertrekken en vaardigheden is het ook nuttig om te weten wat anderen vinden. Als je wilt weten hoe iemand anders denkt over jouw kwaliteiten kun je feedback vragen.

Niet alle feedback is leuk om te horen. Soms krijg je te horen dat je een bepaalde kwaliteit of vaardigheid niet bezit of nog niet beheerst. Onthoud dat je feedback vraagt om jezelf verder te ontwikkelen. Probeer dan rustig te blijven en door te vragen.

- Bekijk de film over feedback geven en ontvangen. In de film hebben ze het over fouten maken. Waarom zou iemand feedback vragen over iets wat hij fout heeft gedaan?